

Fredrik Reinfeldt: Inledningsanförande vid Moderaternas partistämman 2005

Talare

Fredrik Reinfeldt
Partiledare, Moderaterna

Datum

26 augusti 2005

Plats

Örebro

- 1 Välkomna till Örebro. Välkomna till partistämman. Välkomna till de nya moderaterna.

5 Jag fick ett uppdrag av valberedningen i maj 2003. Det följdes av en partistämman i oktober 2003, där vi valde en ny partistyrelse och jag fick förtroendet att leda moderaterna. Uppdraget jag fick var att restaurera moderaterna efter en svår valförlust, att förnya och utveckla moderaterna i en ny tid och att utveckla moderaterna utifrån de utmaningar som de människor som lever i Sverige upplever.

10

Min uppgift var att vara självkritisk, vända på alla stenar och våga utmana gamla sanningar. Jag har gjort precis detta. Resultatet ligger framför er här i dag.

15

Kommentatorer som följer politiken har haft viljan att korta ned vårt förändringsarbete i några få ord; från vänster, höger, mitten till ord jag aldrig hört talas om. De har i sin beskrivning av vårt arbete påstått att vi varit utomlands för att hämta politiska modeller. Allt detta har varit intressant att läsa om, men inget av det stämmer. Det är inte så vi har gått till väga.

20

De som har följt oss nära har kunnat se hur vi gått steg för steg i den utveckling som tagit oss fram dit vi är i dag. De har kunnat se hur vi inledde där man alltid måste inleda i ett idéparti. I våra egna idéer, i våra rötter och det som har utvecklat oss som politiskt parti. Det har hela tiden varit min övertygelse att ett politiskt parti måste bryta ny mark, men också vara bärare av sina egna traditioner. För mig står också väldigt mycket av den framtida moderata idéutvecklingen att finna i vår egen historia.

25

Ta Arvid Lindmans fosterlandskärlek och hans självklara synsätt att moderaterna skulle vara ett statsbärande parti. Redo att ta ansvar för Sverige.

Redo, som Arvid Lindman var, att vara med och utforma välfärdsstaten då vi ännu bara hade sett dess början. Redo att, som han var och när det vägvalet låg för Sverige, låta kollektivavtal och arbetsmarknadens villkor utformas av parterna på arbetsmarknaden, snarare än att som i andra länder, låta detta ske via lagstiftning.

Ta Jarl Hjalmarsson och hans strävan efter att bygga ett parti med folklig förankring och ett vardagsnära perspektiv, för att på detta sätt öppna upp moderaterna och skapa närhetskänsla till partiet. Något han gjorde under många framgångsrika år.

Ta Gösta Bohman, som flera av oss haft förmånen att själva få träffa eller som kanske också fick verka politiskt då Gösta var partiordförande. Hans gärningar kan inte kor-tas ned i några få ord. Låt mig ändå säga att han för mig var bärare av det idépar som har betytt mycket för min egen politiska utveckling, men inte minst för hur vi definierar det här partiet och dess idéer – idéparet frihet under ansvar.

Detta idépar som handlar om hur frihet byggs på individuellt ansvarstagande. Som så tydligt slår fast en tro på människors strävan efter frihet, men också människors strävan att ta ansvar för sig själva och sin nära omgivning. Det är med den grunden vi alltjämt vill skapa det goda samhället.

Ta Carl Bildt och hans unika förståelse för globala förhållanden och hur omvärlden har påverkan på Sverige. Han gav oss insikter om behovet av politiskt fungerande strukturer i en tid då nationalstaten inte längre kan vara det enda svaret.

I allt detta har vi definierats och utvecklats som politiskt parti. Det ser jag som min uppgift att också föra med mig när moderaterna möter en ny tid.

I mitt installationstal 2003 valde jag att tala om det begrepp som kanske mer än nå-got annat har fått oss alla att välja moderaterna. Ett begrepp som ofta väcker sym-pati djupt inne i den svenska folksjälens; vår oböjliga kamp för friheten som värde.

Jag påpekade då att frihet i vår tid handlar väldigt mycket om människors makt över sitt eget liv. Friheten har med detta fått mer av ett mikroperspektiv i vår tid.

70 Detta i kontrast till vad vi genom historien har sett i frihetsslag som handlade om frihet i världen, demokrati mot diktatur, väst mot öst eller marknadsekonomi mot planhus-hållning. I vår tid, i vårt land, i vårt Sverige och nära människor så handlar frihet om möjligheten att bestämma över det egna livet.

75

Denna frihetstörst och frihetslängtan måste vi som parti möta hos alla människor för att de ska känna att också deras frihet är vår uppgift.

80 Ibland har jag ställt mig frågan om de som tydligast stött moderaterna var de som redan tyckte sig se fördelar med egen frihet? Var det så att människor röstade på oss om de redan hade frihet? Och röstade de då på oss som ett tecken på att de själva uppskattade den? Detta samtidigt som många misstrodde friheten för att de själva levde ett begränsat liv med mindre frihet? Och borde vi då inte se som vår största uppgift att ge vägar till ökad frihet just för dem?

85

Det här var mitt perspektiv och min utgångspunkt. Vad som slog mig var också att friheten i vår tid, givet detta högst människonära perspektiv, faktiskt inte är enhetligt. Vi upplever som människor inte samma slags ofrihet eller frihetslängtan. Till och med när vi tittar på våra egna liv så bärs vi inte av samma frihetsupplevelse under våra levnadsår.

90

Vi föds in i livet beroende av andra, det vill säga våra föräldrar. Vi avslutar också ofta våra liv i starkt beroende av andras stöd och hjälp, i äldreomsorg, av nära anhöriga och vård i livets slutskede. Det liv som ligger däremellan pendlar även det i perioder kännetecknade av egen styrka, kraft att stå på egna ben och vara behjälplig till andra, men även i faser då vi är mer beroende av andras beslut och andra definierar hur vi ska få utrymme.

95

När vi talar om friheten måste vi se alla dessa livets faser och se att frihet betyder olika saker för olika människor. Bejakar vi detta, då blir vi ett frihetsparti i vår tid, nära människor och med ett uppdrag som de känner igen sig i.

100

En annan sak var också viktig som utgångspunkt. Inför mitt uppdrag reste jag runt mycket för att träffa så många moderater som möjligt. Jag gjorde det för att se hur moderaterna mårde idémässigt. Till min glädje kunde jag här snabbt se att moderaterna inte led en idékollaps i valet 2002. Visst hade vi anledning att ställa oss frågan om vi hade beskrivit våra värderingar och vår idégrund så att

105

människor förstod den, men vi var inte i ett läge då det vi såg som
110 grundläggande värden inte längre fungerade.

Lägg här märke till att många andra partier har haft och har detta som ett
grund-problem. Där har värdegrunden och idégrunden rämnat. Det gäller alltså
115 inte för oss. Vår känsla och bestämda uppfattning är att marknadsekonomi är
den bästa vägen för att skapa och fördela resurser, vi fortsätter tro på fri
företagsamhet, på kunskaper i skolan och en fungerande rättsstat. Runt allt
detta har vi samlats och samlas vi även framgent, detta är våra rötter och vår
politiska utgångspunkt för framtiden.

120 Vi moderater säger också att vi tar människan som utgångspunkt och inte
systemen. Vi bygger inte staten uppifrån, där politikerna först tar sig utrymme,
får sina in-stitutioner och där människors utrymme mer blir en rättning i
marginalen av det lilla som blir kvar. Vi moderater vänder på det där. Vi tar
människan som vår ut-gångspunkt och därför blir vår människosyn också
125 väldigt viktig. Den blir bärande för hela vår politik.

Det som är så härligt med moderaterna är att vi tror på människan. Ibland har
jag också tyckt att vi tror så mycket på människor att vår beskrivning möjligen
blivit nå-got överdriven. Det är då vi har framställt människan som så oändligt
130 kapabel att hon i varje läge kan göra allt. Så stark att hon alltid kan stå på egna
ben. Det är emel-lertid inte min erfarenhet. Det tror jag inte heller är er
erfarenhet. Det fascinerande med människan är snarare en kombination av
kapacitet och möjligheter som finns inom oss, men också den risk att bli
deformerad och att livet inte alltid blir som vi har tänkt oss. Allt detta är en del
135 av det mänskliga.

Jag brukar sammanfatta detta med att beskriva människan som kapabel men
bräck-lig. Och tro mig i att det är viktigt att ha rätt förhållningssätt i synen på
människan. Vår politik ska bygga på en förväntan och utgångspunkt i att
140 människan vill komma till sin rätt samt vill växa i eget ansvarstagande. Vi ska
därför forma politiska institut-ioner och ett samhälle som ger utrymme för och
uppmuntrar detta, men vi ska också vara på det klara med att människor kan
deformeras, hamna snett i livet och göra varandra illa.

145 Vi ska därför också skapa ett samhälle till stöd och i närvaro när det går snett.
Det är däremot inte alltid som svaret på detta samhälle är politiken. Svaret

finner vi oftast snarare i familjer, kretsen av nära anhöriga, vänner och bekanta. Det är där vi finner mycket av de värden som handlar om att stötta och hjälpa varandra då vi inte mår bra och då livet inte går som det var tänkt.

I ett starkt civilt samhälle finns ett engagemang för varandra som inte behöver tas över av politiken för att låsas in i sammanträdesrum. Det är detta civila samhälle vi ska ge utrymme för. Vi ska samtidigt och parallellt med detta erkänna den politiska uppgiften i att finnas till stöd då människor snubblar och inte får komma till sin rätt, men också som stöd för att göra det möjligt för människor att komma till sin rätt.

Denna människosyn ska bygga moderaterna. En stor förväntan, men samtidigt en balanserad syn på människans förmåga och möjligheter.

Om detta ska vara vår grund och utgångspunkt, då har vi att utifrån detta utforma en genomförbar politik. För så är det i vår tid. Människor känner väl till budskapet från politiker som säger sig vilja väl och har mer eller mindre goda idéer. Samtidigt ställer sig de allra flesta också frågorna: Kan de regera? Kan de få dessa goda idéer att också bli genomförbar politik? Det här är frågor som ställs också till oss moderater och det är frågor vi har skäl att ställa oss själva.

Detta med en genomförbar politik betyder att vi vet med vilka steg, i vilken takt och vilket tempo vi genomför våra politiska förslag. Det förpliktigar också ett parti som gör anspråk på att förändra människors liv och vardag att vi kan beskriva, inte bara hur det sista steget ser ut, även om de säkert är intresserade av det, utan även hur det första steget ser ut. Ska de ha en möjlighet att gå med oss i förändringen vill de också ha en känsla av att vi förstår detta, har tänkt på det och att vi kan beskriva utvecklingen på ett sätt som ger dem en verklig möjlighet att följa med. Det handlar om trygga förändringar.

Jag blev inte moderat för att jag trodde på revolutionen som idé. Jag har snarare noterat att man med en sådan tro hamnar på andra kanter i politiken. Jag tror inte att revolutionen är möjlig med min syn på människan och demokratin. Revolution-ens idé handlar om att jag vet bättre än er andra, och eftersom ni förstår så dåligt följer jag mitt eget tempo och ni andra får se hur det blir. Jag tar härmed också på mig rätten att definiera att min takt och min väg är bra för er. Därtill kan jag bara notera att historien har lärt oss att med revolutioner följer ofta att de som viker från den sanna tron blir inlåsta eller drabbade av något än

värre.

Jag tror att vi med vår syn på människan och demokratin ska säga att vi tror på
190 våra idéer och vi vill genomföra förändringar, för så är det. Men samtidigt ska vi
genomföra dem med stöd av människor. Vi ska genomföra våra idéer genom att
människorna bär och genomför förändringen i sig själva och sitt eget växande.
Om det här är vårt synsätt, då måste vi också som parti hylla idén om stegvisa
och trygga förändringar. Det är inte bara vad som har byggt detta parti under
195 hela dess historia, utan också hur jag ämnar se till att utveckla partiets syn och
hållning kring hur man förändrar samhället.

Under vårt förändringsarbete var det också en lång rad sakfrågor vi hade
anledning att gå igenom. Vi har här förändrat moderaternas ekonomiska politik.
200 Det viktigaste beskedet är nu att vi har en ekonomisk politik som går ihop, är
hållfast och med vilken vi kan regera Sverige. Vägen dit gick genom en rad
besked, varav en del av dem inte har uppskattats av alla. Det ska erkännas.

Som ett led i förändringen minskade skattesänkningarna i volym och ändrades
205 till sin inriktning. Vi har med detta förskjutit våra skattesänkningar och väljer
att prioritera inkomstskattesänkningar före andra skattesänkningar. Vi har
också utformat våra inkomstskattesänkningar så att de mest kommer de till del
som behöver det allra bäst. Det är en tydlig profil som ger låg- och
medelinkomsttagare lika mycket i skattesänkning som den som tjänar mycket.

210 Skälet bakom förändringen är att Sveriges har ett överskuggande ekonomiskt
problem vi måste hantera: Fler måste komma i arbete. Vi behöver därför
uppmuntra vägen från bidragsförsörjning till eget arbete, från deltid till heltid
och i detta lägga möjligheten att påverka det egna livet genom eget arbete.

215 Problemet i dag är nämligen att det omvända gäller i dagens skatte- och
bidragssystem. Det gäller särskilt för dem som tjänar minst, har
försörjningsansvar för egna barn och är ensamstående. Det här är något som
inte minst och i de flesta fall gäller ensamstående mammor. Det är här vi möter
220 alla dem som upplever att de även om möjligheten att arbeta extra fanns, så
förändras inte deras situation och det ger ingenting tillbaka. Om inte det är
ofrihet så vet jag inte hur ofriheten ser ut, men nu gör vi anspråk på att både se
och vilja göra någonting åt detta.

En sak står nämligen klart. Trots att vi tagit ned skattesänkningarna i volym så har det här partiet aldrig föreslagit så stora skattesänkningar - för metallarbetare, för anställda i sjukvården med låga löner, för väktare och för butiksbiträden – som vi gör nu. Vi har hörsammat människors vilja att kunna påverka sitt eget liv genom eget arbete. Vi har gjort det för att det ligger i vår syn på frihet och vår tilltro till att människan vill bygga en egen självständig tillvaro.

För detta fick samtidigt en del skattesänkningar stå tillbaka. Här har jag noterat att många moderater skulle vilja sänka fler skatter och i större volym. Det är bra. Ett av det här partiets viktiga utgångspunkter i synen på politiken handlar om att kämpa ned skatter. Jag vill däremot varna er alla för att göra moderaterna till någon slags skattebod, där man kan gå in och shoppa den lilla skattesänkning som passar just en själv.

För ni vet hur det är med skatterna, man kan ta ned dem, var och en av dem. Titta på dem och därefter konstatera att de har skadliga och snedvridande effekter. Man kan förklara var och en av dem olämplig och konstatera att var och en av dem borde avskaffas eller helt tas bort. Det är inte heller så många som brukar tala emot i dessa lägen. Jag har varit på partistämma tidigare och noterat just detta.

Men jag har också lärt mig en annan sak. Det är att den skinande framsidan på varje skattekrone har en baksida. Det finns en skugga bakom varje skattekrone som vi talar alldeles för lite om.

Den skinande framsidan som lovar att sänka fastighetsskatten, har en baksida som säger att den kronan används till sänkt fastighetsskatt, det är en krona som inte går att använda till att amortera på statsskulden. Den krona som används till sänkt fastighetsskatt är en krona som inte används till att sänka inkomstskatten. Den krona som används till sänkt fastighetsskatt är en krona som inte används till en skolsatsning, så att eleverna ska kunna lära sig mer. Det är en krona som inte används för att rättsväsendet ska fungera bättre.

Det är också en krona som ställer anspråk på finansiering av ett ansvarsfullt parti. Den måste matchas av en utgiftsminskning eller besparing, som någon i vårt samhälle kommer känna effekten av att vi genomför. Det finns en baksida.

När vi säger att vi vill något ska vi naturligtvis tala om denna den skinande

265 framsi-dan, men vi ska också visa insikt om att det vi föreslår har en baksida. Att
det är ett vägval vi gör. Så har vi också försökt utforma vår ekonomiska politik.
Med detta får inte allting plats, men det slutliga resultatet och effekten av att
föra politik på ett ansvarsfullt sätt är att väljarna börjar tro på oss som politiskt
alternativ. De tror på politiker som säger att allting inte får plats, för det är
270 ganska självklart att det är så verkligheten ser ut.

Den som vill sänka skatten med en medföljande känsla av trovärdighet, väl
finansi-erat och genomtänkt, vinner väljarna mer än den som lovar stora
skattesänkningar men utan besked om hur det ska gå till. Jag tror att vi kan vara
275 tydliga i vad denna vår förändring har betytt för moderaterna. Nu sprider sig en
känsla och i denna är vi bärare av hela den ekonomiska politiken i hela Allians
för Sverige. Nu sprider sig en känsla av att nu finns ett parti som får den
ekonomiska politiken att hänga ihop och som kommer att kunna göra vad de
säger.

280 Underskatta aldrig trovärdigheten i detta. Underskatta aldrig att väljarnas insikt
om att vi nu med trovärdighet kan bära regeringsmakten är något som har stor
vikt för var de till sist lägger sin röst. Låt mig samtidigt åter säga till er vad jag har
sagt tidi-gare. Vi kan vara helt på det klara över en sak. Moderaterna kommer att
285 vara garan-ten för att en framtida borgerlig regering i Allians för Sverige sänker
skatten.

Vi har också lagt om våra utgifter. Även här tog vi tillbaka en hel del av våra
utgifts-satsningar. Vi slog fast att det vi ska satsa på i förstärkt kvalitet också ska
290 vara det vi prioriterar i fråga om resurser. Det slog oss nämligen att det inte hade
varit så. Vi hade haft vissa satsningar i vår budget, men lyft fram annat på våra
valaffischer. En del av satsningarna i vård och skola matchades därtill av att de
största besparings-posterna i den moderata budgeten bestod av ospecificerade
indragningar av stats-bidrag till kommun och landstingssektorn. Det kunde
295 med rätta hävdas att det här var en politik som skulle kunna få effekt för
möjligheterna för skola och sjukvård. Det kunde med rätta ifrågasättas om det
där verkligen hängde ihop.

Många av er har varit med i den här dialogen. Vi har tillsammans ställt oss
300 frågan hur vi framöver skulle lägga våra utgiftsminskningar och hur
utgiftssatsningarna skulle se ut. Det förde oss till slutsatsen att vi inte skulle göra
stora indragningar på kommunsektorn. Vi skulle istället göra våra

305 utgiftsminskningar i transfereringsstaten - på bidragssidan. Samtidigt skulle vi se till att våra satsningar nådde fram dit vi har sagt att de skulle. Till bättre kvalitet i skolan, en vårdgaranti som fungerar och gör sjukvården bättre samt en bättre fungerande brottsbekämpning. Så ser nu också vår budget ut. Så har vi nu utformat våra förslag.

310 Våra föreslagna utgiftsminskningar är också upplagda på så sätt att de understödjer vår strävan att det ska löna sig bättre att arbeta. Vi är här tydliga. Skillnaden mellan att leva på bidrag och leva av förvärvsarbete ska växa. Med detta vill vi ge alla en ekonomisk morot för arbete i vårt ekonomiska alternativ.

315 Vi har talat mycket om vikten av kvaliteten viktiga välfärdsverksamheter. Det präglar också i hög utsträckning både skol- och sjukvårdspropositionen. Här har jag också själv en väldigt viktig egen erfarenhet. Jag reste i valrörelsen 2002 i Västerbottens inland. Där träffade jag en skolklass som bad mig beskriva vår sjukvårdspolitik. Efter att ha svarat på deras frågor märkte jag att de tittade
320 frågande på varandra. Det var något jag sagt som de inte riktigt trodde kunde stämma. För att kontrollera mig frågade de också om det verkligen var sant att man inte skulle behöva betala för sjukvården själv om moderaterna fick bestämma.

325 Jag svarade att, ja så är det. Vi tycker inte att man ska behöva betala för sjukvården själv. Därefter såg jag hur eleverna slogs av tanken om de verkligen skulle tro på det jag sagt. De hade så ofta och från så många håll hört motsatsen. De hade hört hur det var med moderaterna. De hade hört att i moderaternas Sverige skulle man tvingas betala själv för sjukvården.

330 Det som slog mig i dialogen med de här eleverna var två saker. Dels att det finns de som ägnar väldigt mycket kraft åt att beskriva andras politiska förslag, låt oss åter-komma till det. Dels att vi faktiskt ska ta vår del av ansvaret för att denna missupp-fattning fanns. För har vi inte ibland ägnat oss åt att prata om modeller
335 och teknik, men missat själva grundbudskapet?

Moderaterna tror på att en skattefinansierad välfärd har stora fördelar, för att den utjämnar livschanser. Det här är vi inte ensamma om. Denna uppfattning finns i snart sagt hela den civiliserade världen. Hela vårt synsätt om att
340 människan ska komma till sin rätt blir omvänt förfelad om det ska vara vilken familj du föds i som ska avgöra dina livschanser.

345 Vi kan därför tydligt och stolt slå fast att varje människas möjlighet att få
komma till sin rätt, i en väl fungerande och skattefinansierad skola med bra
kvalitet, lägger grunden till det vi gillar. Vi kan därför slå fast att behoven och
aldrig plånboken ska styra rätten till sjukvård i Sverige. I vårt Sverige ska
människor få provas utifrån sin egen begåvning och ges möjlighet att växa. I vårt
Sverige ska också finnas stöd och hjälp då den egna hälsan sviker.

350

Det vi utmanar är att hela denna skattefinansierade sektor ska utföras av
monopol-arbetsgivare, toppstyrda av politiker som vare sig lämnar inflytande
till patienter, elever, föräldrar eller den personal som utför arbetet. Det är vad vi
utmanar. Det är här vi erbjuder ett annat och bättre alternativ.

355

I delar av landet har väljarna fått uppleva att det är precis detta vi menar.
Makten har där förskjuts till patienter, elever och föräldrar. Makten har där
förskjuts till personal och professionella utförare. Där finns möjlighet att testa
olika sorters peda-gogik i skolan, liksom olika sätt att lära och ge vård i
360 sjukvården. Där finns möjlighet att utforma en verksamhet som ger utrymme
för eleverna eller patienterna, för vilka verksamheten egentligen är till. Så byggs
kvalitet, så upplever människor att de blir sedda och kan påverka.

365 Detta vrider i sin tur politikens uppgift. Vi får en skattefinansierad välfärd där vi
blir mer intresserade av resultat och kvalitet. Detta naturligtvis tillsammans med
att vi ger makt till elever, föräldrar och patienter. Makt att välja bort det som
inte fungerar och att välja till det som de tror på. Men där vi också ställer krav på
resultat och att det ska finnas en uppmuntran till den som gör bättre ifrån sig än
den som presterar sämre. Det är denna utveckling av välfärden som vi vill stå
370 för.

Vårt besked och svar är däremot inte att varje krona vi tillför skolan eller
sjukvården gör en skola eller ett sjukhus en krona bättre. Det tror inte vi på. Det
är parallellt med förändringar av det slag jag beskrivit, som vi också ska diskutera
375 djupare på denna stämma, som vi vill och kan skjuta till pengar för att förstärka
kvalitén.

Det är därför vi säger att vi vill komma till lärarna med den
fortbildningsatsning som många av dem upplevde att de fick löfte om då de
380 valde sitt yrke. Något de i dag saknar med en upplevelse av att inte få någon

utveckling i sina yrkesroller.

385 Det är därför vi har idéer om en välfungerande vårdgaranti, som innebär makt
att gå till offentlig eller privat utförare för att få hjälp. Detta istället för att
tvingas vänta i dagens vårdköer. Det är därför vi har idéer om vårdvisare i
vården. Vi har lyssnat till dem som kan vården och fått insikt om att patienter är
olika och behöver olika mycket stöd, en del behöver mycket hjälp och andra mer
390 av ökad tillgänglighet, men ingen ska behöva mötas av byråkratiska
listningssystem som är omöjliga att förstå.

Om vi tar vår utgångspunkt i hur människor lever och upplever vardagen, då
utformar vi vår politik så att vi ger utrymme för människor. Det är vad vi begär
väljarnas mandat för. Vi begär ett mandat för att förstärka kvalitén, förflytta
395 makt till männi-skorna själva, men allt detta med en fortsatt tro på en
skattefinansierad välfärd som ska skapa livschanser för alla människor.

Vi kom till frågan om jobben och vi insåg att vi lever i ett land där politiken är
uppbyggd för att dölja arbetslöshet. Där det är många människor som inte
400 kommer till sin rätt utan osynliggörs. Den som hävdar, vilket ofta görs i Sverige,
att det är så många som inte har någon arbetsförmåga och att nära en miljon
människor i arbets-för ålder har arbetat klart, den är oerhört snabb i att döma ut
mänsklig kraft. Att kroppen inte lyder och orken tryter innebär inte att vi inte
kan klara någon form av jobb. Vi kan med detta inte heller köpa att intresset av
405 att vara med och arbeta, för att därmed kunna lägga grund för självständighet,
helt försvinner.

Här är det Sveriges värderingar som har blivit fel. Vi har blivit slarviga. Vi verkar
många gånger tro att antingen så är du med i den högpresterande delen av den
410 svenska arbetsmarknaden eller också bidragsförsörjd. Är du bidragsförsörjd är
du samtidigt bortom statistikens olika kolumner, där det inte ser ut som om du
är ar-betslös. Där får du sedan förbli, utan förväntan, krav och möjlighet att
återkomma i eget arbete.

415 Vi vill bryta med den utvecklingen. Vi vill lägga grund för en politik som gör så
att jobben växer till. Vi är också tydliga med vad vi tror är särskilt viktigt för att
jobben ska växa fram, liksom det som är mindre viktigt. Här har vi också ett
tydligt ansvar. Vi begär mandat av väljarna för att förändra och skapa resultat.
Berätta därför för väljarna vad ni tror är viktigt för att få en förändring på plats

och akta er för att säga annat som inte betyder lika mycket. Jag hävdar att jobben i Sverige handlar om tre saker:

425 För det första. Det måste löna sig bättre att arbeta. Vi har utformat en ekonomisk politik som sänker skatten på förvärvsarbete, samtidigt som vi stramar åt bidragssystemen. Vi möjliggör därmed en dramatisk förbättring för möjligheterna att påverka det egna livet genom eget arbete.

430 För det andra. Det måste bli fler som vill anställa i Sverige. Detta tror vi delvis vi kan möjliggöra genom den efterfrågeökning som vår skattesänkingsprofil ger, där den som har små marginaler i livet ofta har behov av eftersatt konsumtion vilket i sin tur leder till jobb.

435 Vi har därtill sagt att det stora utanförskapet måste mötas av ett särskilt matchnings-stöd. Det är inte så enkelt när man har förlorat kontakt med arbetsmarknaden att faktiskt våga, orka och känna kraften att komma tillbaka. Den som tror att det bara handlar om utbud och efterfrågan - sedan så löser sig jobben - har återigen tappat bort partiets utgångspunkt. Börja hos människorna. Se till att människor får rätt och utrymme att växa.

440 För de som har hamnat utanför arbetsmarknaden, men vill komma tillbaka, tror vi att det behövs ett stöd och en matchning. Vi har kallat det för nystartsjobb, men har också andra förslag. Vi har avgränsat detta tydligt, så att det inte ska tränga undan andra jobb. Vi är däremot tydliga i att vi vill ge alla som varit i utanförskap en chans att faktiskt få komma till en arbetsgivare, för att känna att de därmed kan få möjlighet att bli anställda och åter få ett riktigt jobb.

450 För det tredje. Det måste handla om företagaren. Att fler måste våga vilja, stanna och växa i Sverige med sina idéer och sina företag. Vi tror att en framgångsrik företagspolitik till del handlar om att förenkla regler, om att ta ned en del av företags- och ägarbeskattningen som i dag gör det mindre intressant att växa med sitt företag. Men det handlar minst lika mycket om att skifta samhällsklimat och låta alla typer av begåvningar bli vår tids hjältar.

455 Vore det inte härligt om våra ungdomar vid sidan av Karolina Klüft och Darin också hyllade en och annan ung entreprenör? Jag tror inte minst det skulle glädja många av oss som blev utsorterade för att vi inte kunde hoppa 2.10 om det fanns någon framtid även efter det. Jag tror också att det är minst lika viktigt

460 för våra barn, som nästan alla tror att de ska bli fotbollsproffs, om de insåg att det blir inte alla och att det finns andra vägar till framgång och uppskattning.

Det är nämligen detta som ett företagsklimat värd namnet handlar om. Att
männi-skor får synliggöras utifrån vad de kan. Att de stolta kan berätta vad de
465 har gjort, står för och i detta mötas av uppskattning från andra. Tyvärr har vi i dag ett sam-hällsklimat som går ut på att ingen ska skiljas ut från den andre, där vi tror att det största värdet ligger i att vi är så lika varandra som möjligt – men då frodas inget entreprenörskap, då växer inte begåvningarna och då vågar inte människor med idéer ta steget. Tro mig, i detta ligger något minst lika viktigt
470 som att göra rätt när det gäller regler och skatter, för att få fart på företagandet och få fler företag att starta, stanna och växa här i Sverige.

Det ska löna sig att arbeta. Fler ska vilja anställa. Vi ska synliggöra våra
entreprenö-rer och få företag att växa. Det här är jag övertygad om ger jobb.

475

Jag är samtidigt lika övertygad om vad jag inte tror ger jobb. Det är att gå till val på en stor konflikt kring den svenska arbetsrätten och reglerna på den svenska ar-betsmarknaden. Jag nämnde då jag talade om våra rötter att Arvid Lindman var en av dem som gjorde ett vägval jag tror är helt rätt även i vår tid. Det är
480 något som för mig har varit en viktig del i den svenska samhällsutvecklingen; Sverige valde inte lagstiftning, utan har visat respekt för att inte via lag styra över hur den svenska arbetsmarknaden ska fungera.

Se det som en tilltro till ett civilt samhälle med andra maktsfärer än just
485 politikens, för i vårt samhälle utformas mycket kring den svenska arbetsmarknaden mellan dess parter. Kanske inte alltid utan konflikt, men med bevisat allt större lugn på den svenska arbetsmarknaden och med bevisat ansvarstagande från både fack och ar-betsgivare.

490 Det här är inte minst tydligt när man kommer till mindre företag runt om i Sverige och sitter ned med dem. De berättar då ofta om sin personal. Vi betraktar oss som ett familjeföretag, säger de. Och med familj så menar vi inte bara den egna familjen. Här hänger vi ihop, arbetstagare, ledning och fackliga företrädare, i vår ambition att det ska gå bra för det här företaget. Det här är en
495 väldigt bra utgångspunkt för ett klimat som möjliggör för företag att utvecklas här i Sverige.

500 Det finns samtidigt lägen då det skapas stämningar på den svenska arbetsmark-
naden och arbetstagare står mot arbetsgivare. Ofta ser vi då hur det finns
intressen-ter som hävdar att den ene har rätt och den andre har fel. Som politiskt
parti tycker jag, givet våra utgångspunkter, att vi aldrig kan slå fast att vi alltid
ska förbli på den ena parten mot den andre. För är det inte precis det som våra
politiska motståndare ägnar sig åt?

505

Det jag menar är att vi i ett läge med hyggligt lugn och en fungerande
arbetsmark-nad inte ska göra misstaget att säga att vi kräva mandat för stora
förändringar. Detta dessutom i skarp konflikt med hur vår arbetsmarknad är
uppbyggd och de parter som där finns.

510

En sak har jag nämligen lärt mig och det närmre än ni tror. Det är hur vi känner
det när omställningen och hotet mot det egna jobbet knackar på dörren, för det
kan komma sådana stunder och jag vet hur det känns vid den stunden. Jag kan
också tala om för er vad skillnaden mellan moderater och andra människor då
515 är. Ingen-ting.

Möjligen finns en skillnad. Vi moderater kanske mer än andra är måna om att
det då ska var ordning och reda i regelverket. Vi är också lite snabbare i att
hämta boken för att ta reda på vad som gäller. Tack och lov för det. För det är
520 väl ändå det här partiets idé att det ska vara ordning och reda, att man ska veta
vad som gäller och att man ska ha någon faktisk rätt att utgå ifrån?

Nu kanske någon säger det inte är så här man bygger trygghet i jobbet. Trygghet
kan bara byggas i att vara konkurrenskraftig i en ny och globaliserad ekonomi.
525 Låt mig därför säga, absolut så är det. Många kan vittna om att i Sverige, där nya
varsel ständigt duggar tätt, inte kan garanteras fast anställning utifrån några
regler då jobben faktiskt försvinner. Vi ska därför inte göra oss några illusioner
om detta, men skapa samtidigt inte heller felaktiga förväntningar.

530 Mitt budskap är därför enkelt. Ta inte fel konflikter, för vi kan inte utkämpa
dem alla. Vi måste gå till val med rätt beskrivning och begära rätt mandat för att
kunna genomföra rätt uppgift. Så har vi försökt sortera vad som ger jobb och
vad som inte ger jobb.

535 Vi moderater har som många andra uppmärksammat att det svenska
rättsväsendet drar sig tillbaka. Det som ser så bra ut i vår lagstiftning, med

tydliga påföljder i väl tilltagna straffskalor, är inte det som gäller i verkligheten. Det är inte vad vi möter ute bland kriminaliteten och brotten eller då drogerna slår till. Det är inte vad män-niskor upplever i verkligheten.

Vi kan som parti samtidigt inte gå till val på att ropa; höj straffskalorna, skärp straff-fen i lagstiftningen och fler poliser. Det gäller särskilt om attityden är att ingenting görs åt de brott som begås. Eller att vi inte använder lagstiftningen. Eller vi att vi inte använder straffskalorna.

Beskriver vi kampen mot brotten med enkla lösningar i en komplicerad tid, då kom-mer vi snarare upplevas tala om någonting som inte har med verkligheten att göra.

Det är också därför vi har valt att kalla vår proposition om brottsbekämpning för ”nolltolerans”. Tolerans är nämligen det som skiljer verkligheten då brott begås från hur lagboken förskriver att vi borde göra. Tolerans är det som människor i Sverige är påtvingade att leva med. I ett land där rättsväsendet har dragit sig tillbaka och där den enda privatisering vi moderater aldrig kan tänka oss har inträffat, den som har gett oss privatpersoner ansvar för brottsbekämpningen.

Ibland beskrivs detta som en bra utveckling. Att det är bra att människor tar eget ansvar för sitt eget bostadsområde genom grannsamverkan. Mycket i detta är också bra och är inget vi ska tappa bort. Det som däremot alltid tappas bort i detta är vad som är rättsväsendets idé, nämligen att fördela skuld. För det är så som brottsoffren upplever sin kränkning. Må vara att gärningsmannen har haft en dålig uppväxt och att det kan finns sociala förklaringar bakom beteendet. Det få däremot aldrig ur-säkta att inte fördela skuld, att inte konstatera vad som har skett och vem det är som är skyldig till detta. Det får aldrig ursäkta att inte lägga grund för att synliggöra och ge brottsoffren upprättelse.

I dag ser vi dessvärre hur det här har blivit verklighet. Allt för ofta lämnas brottsoff-ren med en känsla av att det är de som har gjort fel, rört sig på fel ställe eller ska lägga om sina liv. Detta är också den verklighet som den vänsterdominerade krimi-nalpolitiska debatten ständigt blundar för. De återkommer i stället hela tiden till sitt mantra, att om bara brottsoffren skärper sig – då ska vi nog få ordning på brottslig-heten. Den synen kommer vi aldrig att acceptera.

Vi begär väljarnas stöd för att bryta med den politiska inriktningen. Vi vill återupp-rätta ett rättsväsende som använder den lagstiftning vi har. Till stöd för
580 alla. I hela Sverige. Dygnet runt. Det är vad väljarna förväntar sig och har rätt att förvänta sig. De förstår att vi inte kan utrota all brottslighet, vi kanske inte ens hinner lösa varje brott, men vi kan definitivt se till att byta attityd. Vi kan se till att åter skjuta fram det rättsväsende som nu har backat alldeles för långt tillbaka.

585

Allt detta är vad vi har jobbat med under moderaternas utveckling. Vi började med våra idérötter. Vi ställde oss frågan hur vi kan få en genomförbar politik, baserad på vår människosyn och våra idéer. Vi har genomarbetat vårt politiska alternativ. Och vi lägger nu till stämman slutsatserna av två års arbete. Två års
590 arbete som vi har valt att genomföra under mycket öppna arbetsformer.

Det är flera hundra moderata förtroendevalda som har varit involverade i framta-gandet av de propositioner som stämman nu ska ta ställning till. Det har också varit vår ambition att utformandet av moderaternas nya politik skulle
595 omfattas av att så många som möjligt fick säga sitt. Till detta gavs också utrymme att inkomma med följd-motioner och reaktion när arbetet väl var färdigt. Allt detta för att visa på ly-hörddhet, men också ge verklig möjligheter till förankring i arbetet.

600 Det är allt detta arbete som nu ligger framför er. Nu ställer väljarna samma frågor till er som de ställer till mig. Är det de nya moderaterna, som vi ser i den här politi-ken, som kommer att gå till val 2006? För det finns en och annan som faktiskt und-rar över just detta.

605 Jag vet inte om någon av er har mött en moderat sympatisör på vägen hit? De kanske i så fall har sagt att de har sett en hel del förändringar och att de inte riktigt tycker sig veta vart partiet är på väg. Har ni träffat någon sådan? I så fall har ni träf-fat en högst ovanlig och sällsynt person. Det vi har märkt under utformandet av vår politik och därtill sett i mätningar är snarare det motsatta.

610 Det största stödet för det arbete vi har utfört finns just hos våra egna sympatisörer. Tappa inte bort det. Det finns alltid röster emot, men frågan är vad den stora majoriteten tycker.

Jag vet inte heller om någon av er har träffat någon tidigare vänstersympatisör,

en socialdemokrat, som nu funderar på att rösta moderat på er väg hit? Jag hoppas det. För då möter ni en människa som öppnar för en väldigt intressant diskussion. Många av dem hör av sig till mig och jag kan berätta att deras resa inte är alldeles enkel. Den som lever i miljöer där alla röster vänster, som harklar sig och berättar att nu har jag tänkt rösta på moderaterna, möts inte spontant av applåder. De ifrågasätts.

Deras försvar för sitt ställningstagande är att de har sett någonting nytt. De tycker sig ha sett ett parti som förstår arbetets värde i en tid då andra inte gör det, som ser vikten av en skola som lägger grund för ett bra självständigt liv, som förstår att bekämpa brottsligheten och inte bara pratar runt eller försöker bortförklara, som ser ut att vara redo att bära regeringsmakten och som kommer väl förberedda till jobbet, för egen del och tillsammans med andra. De vet vad de vill bort ifrån. De vet vad de har sett.

Nu ställer de frågan till oss, är det på riktigt? Orkar ni hela vägen in i mål över valrörelsen? I så fall säger de, då kommer jag att rösta på er. Det är vår utgångspunkt.

Många tittar nu på moderaterna. Många följer vår utveckling. Många är nyfikna. Många är glada över att vi har vuxit fram som ett bra och trovärdigt alternativ, men de har inte bestämt sig ännu. De sitter kvar i kretsen av dem som ifrågasätter och de kommer att bli ifrågasatta, både en, två, tre eller fyra gånger till. Kraften i försvaret för det ställningstagande de har gjort kommer att avgöra vem som vinner valet nästa höst. Det ska vi komma ihåg när vi nu beskriver vår egen utveckling, begär mandat för förändring och ett maktskifte 2006.

Källa

<div>Manuskript inskickat av Moderaterna.</div>

645

Taggar

Moderaterna, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/fredrik-reinfeldt-inledningsanforande-vid-moderaternas-partistamma-2005>

650